

**AUTORITATEA AERONAUTICĂ CIVILĂ
A REPUBLICII MOLDOVA**

Cerințe

Tehnice

CT – EAUSA RM

**Echipamentele aeronavelor necesare pentru utilizarea
spațiului aerian al Republicii Moldova**

Republica Moldova

AUTORITATEA AERONAUTICĂ CIVILĂ

ORDIN Nr. OAAC39/2024
din 30.09.2024

cu privire la aprobarea cerințelor tehnice „Echipamentele aeronavelor necesare pentru utilizarea spațiului aerian al Republicii Moldova” (CT-EAUSA RM), ediția nr.01

Publicat : 15.10.2024 în MONITORUL OFICIAL Nr. 430-433 art. 799 Data intrării în vigoare

În temeiul art. 7 alin3) .) pct. 1) lit. b) din Codul aerian al Republicii Moldova nr.301/2017 și pct. 10 subpct. 1) lit. b) din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Autorității Aeronautice Civile, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.133/2019, întru executarea atribuțiilor ce îi revin Autorității Aeronautice Civile (AAC) în calitate de autoritate administrativă de certificare, supraveghere și control în domeniul aviației civile, în scopul transpunerii Regulamentului de punere în aplicare (UE) **nr.2023/1770** al Comisiei din 12 septembrie 2023 de stabilire a unor dispoziții privind echipamentele aeronavelor necesare pentru utilizarea spațiului aerian al cerului unic european și a unor reguli de operare legate de utilizarea spațiului aerian al cerului unic european și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 29/2009 și a Regulamentelor de punere în aplicare (UE) nr. 1206/2011, (UE) nr. 1207/2011 și (UE) nr. 1079/2012, CELEX: 32023R1770, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L228 din 15 septembrie 2023,

ORDON:

1. Se aprobă ediția nr.01 a cerințelor tehnice „Echipamentele aeronavelor necesare pentru utilizarea spațiului aerian al Republicii Moldova” (CT-EAUSA RM), conform anexei la prezentul ordin.

2. Autoritatea Aeronautică Civilă va pune la dispoziția tuturor persoanelor interesate anexa la prezentul ordin prin publicarea pe pagina web oficială www.caa.md, la compartimentul „Cadrul normativ/CT”.

3. Prezentul ordin intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

DIRECTOR Vasile ȘARAMET

Nr. 39/GEN. Chișinău, 30 septembrie 2024.

	Echipamentele aeronavelor necesare pentru utilizarea spațiului aerian al Republicii Moldova	AAC
		CT-EAUSA RM
		1

CUPRINS

REGULI DE AMENDARE	2
INDEXUL AMENDAMENTELOR.....	3
1. PREVEDERI GENERALE	4
1.1 Obiectivul și domeniul de aplicare	4
1.2 Definiții.....	4
1.3 Echipamente de aeronave și reguli de operare	5
1.4 Mijloace de conformare.....	5
Anexa nr.1 COMUNICAȚII (Partea COM)	6
AUR.COM.1001 Obiect	6
TITLUL 1 SERVICII DE LEGĂTURI DE DATE	6
AUR.COM.2001 Domeniu de aplicare	6
AUR.COM.2005 Cerințe privind echipamentele de aeronave	6
AUR.COM.2010 Proceduri operaționale și pregătire în domeniul serviciilor de legături de date (DLS).....	7
TITLUL 2 DISTANȚA DINTRE CANALELE DE VOCE	7
AUR.COM.3001 Domeniu de aplicare	7
AUR.COM.3005 Cerințe privind echipamentele de aeronave	7
Anexa nr.2 SUPRAVEGHERE (Partea SUR)	8
AUR.SUR.1001 Obiect	8
TITLUL 1 SUPRAVEGHEREA DEPENDENTĂ PRIN COOPERARE	8
AUR.SUR.2001 Domeniu de aplicare.....	8
AUR.SUR.2005 Cerințe privind echipamentele de aeronave	8
AUR.SUR.2010 Transponder nefuncțional.....	9
AUR.SUR.2015 Adresa OACI de 24 de biți a aeronavei pentru transponder.....	9
AUR.SUR.2020 Proceduri operaționale și pregătire în domeniul supravegherii.....	9
Apendicele nr.1 Excepțiile menționate la AUR.COM.2005 punctul 2 litera (e).....	10
Apendicele nr.2 Excepțiile menționate la AUR.COM.2005 punctul 2 litera (f).....	11

	Echipamentele aeronavelor necesare pentru utilizarea spațiului aerian al Republicii Moldova	AAC
		CT-EAUSA RM
		2

REGULI DE AMENDARE

- (1) Modificarea prevederilor **CT** se poate face numai prin amendament.
- (2) Amendamentul se aprobă prin ordinul general al Directorului Autorității Aeronautice Civile.
- (3) După aprobarea amendamentului și publicarea Ordinului general în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, se introduce noile pagini emise și va distruge paginile înlocuite.
- (4) Se emite o nouă ediție a CT dacă volumul modificărilor depășește 30% din conținutul acesteia.

Echipamentele aeronavelor necesare pentru utilizarea spațiului aerian al Republicii Moldova

AAC
CT-EAUSA RM
3

INDEXUL AMENDAMENTELOR

Nr. crt.	Numărul ediției/ amendamentului	Data intrării în vigoare/nr. Ordinului	Numele persoanei care a introdus amendamentul	Semnătura
1	Ediția 01	15.10.2024 39/GEN din 30.09.2024		

	Echipamentele aeronavelor necesare pentru utilizarea spațiului aerian al Republicii Moldova	AAC
		CT-EAUSA RM
		4

1. PREVEDERI GENERALE

1.1 Obiectivul și domeniul de aplicare

- (1) Cerințe tehnice - Echipamentele aeronavelor necesare pentru utilizarea spațiului aerian al Republicii Moldova (CT-EAUSA RM) transpun Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/1770 al Comisiei din 12 septembrie 2023 de stabilire a unor dispoziții privind echipamentele aeronavelor necesare pentru utilizarea spațiului aerian al cerului unic european și a unor reguli de operare legate de utilizarea spațiului aerian al cerului unic european și de abrogare a Regulamentului (CE) nr.29/2009 și a Regulamentelor de punere în aplicare (UE) nr.1206/2011, (UE) nr.1207/2011 și (UE) nr.1079/2012 și stabilesc reguli de operare legate de utilizarea spațiului aerian și cerințe privind echipamentele de aeronave necesare pentru operarea uniformă și în condiții de siguranță în spațiul aerian al Republicii Moldova.
- (2) CT-EAUSA RM se aplică operatorilor de aeronave:
- înmatriculate în Republica Moldova, cu excepția cazului și în măsura în care Republica Moldova și-a transferat responsabilitățile unei alte țări în temeiul Convenției de la Chicago, iar aeronavele sunt operate de un operator de aeronave din altă țară;
 - înmatriculate în altă țară și operate de un operator de aeronave care este stabilit sau își are reședința ori sediul principal pe teritoriul Republicii Moldova;
 - operate în spațiul aerian și pe teritoriul Republicii Moldova, ori înspre sau dinspre acesta, inclusiv de către un operator de aeronave dintr-o altă țară, precum și operării aeronavelor înmatriculate în Republica Moldova oriunde s-ar afla, care sunt implicați în traficul aerian general și care operează înspre, în interiorul sau dinspre spațiul aerian al Republicii Moldova.

1.2 Definiții

În sensul CT-EAUSA RM, noțiunile de mai jos au următoarele semnificații:

- unitate de control al traficului aerian (unitate ATC)* - un termen generic care înseamnă, după caz, un centru de control regional, o unitate de control de apropiere sau un turn de control de aerodrom;
- serviciu de legături de date* - un ansamblu de operațiuni conexe de management al traficului aerian, sprijinit de comunicații aer-sol prin legături de date, care au un scop operațional clar definit și care încep și se încheie printr-un eveniment operațional;
- operațiune cu purtătoare decalată* - o situație în care acoperirea operațională specificată nu poate fi asigurată de un singur emițător de la sol și în care, pentru reducerea la minimum a problemelor de interferență, semnalele de la două sau mai multe emițătoare de la sol sunt decalate față de frecvența centrală nominală a canalului.

	Echipamentele aeronavelor necesare pentru utilizarea spațiului aerian al Republicii Moldova	AAC
		CT-EAUSA RM
		5

1.3 Echipamente de aeronave și reguli de operare

Operatorii de aeronave se asigură că aeronavele lor sunt echipate și operate în conformitate cu regulile și procedurile stabilite în Anexa nr.1 (Partea COM) și Anexa nr.2 (Partea SUR).

1.4 Mijloace de conformare

- (1) Autoritatea Aeronautică Civilă (AAC) emite mijloace acceptabile de punere în conformitate (AMC – Acceptable Means of Compliance), care pot fi utilizate pentru a stabili conformitatea cu CT-EAUSA RM, cu Codul aerian al Republicii Moldova nr.301/2017 (Codul aerian) și cu actele de punere în aplicare adoptate în temeiul acestuia.
- (2) Pentru a se stabili conformitatea cu CT-EAUSA RM se pot utiliza mijloace de conformare alternative (AltMoC – Alternative Means of Compliance).
- (3) AAC instituie un sistem pentru a evalua în mod consecvent dacă AMC-urile utilizate de ea însăși și de organizațiile aflate sub supravegherea sa, se conformează prevederilor Codului aerian și ale actelor de punere în aplicare adoptate în temeiul acestuia.
- (4) În cazul în care AAC sau persoanele fizice sau juridice aflate sub supravegherea utilizează AltMoC pentru a asigura conformitatea cu CT-EAUSA RM, acestea sunt puse la dispoziția tuturor furnizorilor de servicii aflați sub supravegherea sa.

Anexa nr.1 COMUNICAȚII (Partea COM)

AUR.COM.1001 Obiect

Partea COM stabilește cerințe aplicabile echipamentelor de aeronave și reguli de operare legate de utilizarea spațiului aerian, reglementând cerințele aplicabile în ceea ce privește *serviciile de legături de date și ecartul dintre canalele de voce*.

TITLUL 1 SERVICII DE LEGĂTURI DE DATE

AUR.COM.2001 Domeniu de aplicare

Titlul 1 din Anexa nr.1 se aplică numai zborurilor care operează în regim de trafic aerian general în conformitate cu regulile de zbor instrumental deasupra FL 285, în spațiul aerian al Republicii Moldova.

AUR.COM.2005 Cerințe privind echipamentele de aeronave

1. Operatorul de aeronave:
 - (a) se asigură că toate aeronavele pe care le operează au capacitatea de a opera următoarele servicii de legături de date:
 - (i) capacitate de inițiere a comunicațiilor prin legături de date (DLIC);
 - (ii) managementul comunicațiilor pentru controlul traficului aerian (ATC);
 - (iii) autorizare și informare pentru ATC;
 - (iv) verificarea microfonului pentru ATC;
 - (b) ia măsurile adecvate pentru a se asigura că între aeronava sa cu capacitate de legături de date și toate unitățile ATC care pot controla zborurile pe care le operează poate fi stabilit un schimb de date, ținând cont în mod corespunzător de posibilele limitări de acoperire inerente tehnologiei de comunicații utilizate.
2. Punctul 1 nu se aplică;
 - (a) aeronavelor care dețin un certificat individual de navigabilitate eliberat pentru prima dată înainte de 1 ianuarie 1995;
 - (b) aeronavelor care dețin un certificat individual de navigabilitate eliberat pentru prima dată înainte de 1 ianuarie 2018 și care au fost echipate înaintea acestei date cu un echipament de legături de date care asigură interoperabilitatea aplicațiilor ATS pe rețeaua aer-sol a Sistemului de comunicații, adresare și raportare al aeronavelor (ACARS), utilizat în principal atunci când supravegherea radar nu este practică;
 - (c) aeronavelor cu o configurație maximă autorizată de cel mult 19 locuri pentru pasageri, cu o masă maximă autorizată la decolare de cel mult 45 359 kg (100 000 lb) și care dețin un certificat individual de navigabilitate eliberat pentru prima dată înainte de 5 februarie 2020;
 - (d) aeronavelor care zboară în scopul testării, al efectuării de livrări sau al întreținerii sau cu componente de legături de date temporar nefuncționale, conform condițiilor specificate în lista aplicabilă a echipamentului minim;
 - (e) tipurilor și combinațiilor de modele de aeronave enumerate în Apendicele nr.1;

	Echipamentele aeronavelor necesare pentru utilizarea spațiului aerian al Republicii Moldova	AAC
		CT-EAUSA RM
		7

- (f) combinațiilor de tipuri/modele de aeronave enumerate în Apendicele nr.2, al căror prim certificat individual de navigabilitate a fost eliberat înainte de 5 februarie 2020.

AUR.COM.2010 Proceduri operaționale și pregătire în domeniul serviciilor de legături de date (DLS)

Operatorii de aeronave iau măsurile necesare pentru a se asigura că:

- (a) procedurile lor operaționale sunt conforme cu Titlul 1 din Anexa nr.1 și sunt reflectate în manualele lor de operațiuni; și
- (b) personalul care operează echipamente de legături de date este informat în mod corespunzător cu privire la Titlul 1 din Anexa nr.1 și este pregătit în mod corespunzător pentru funcțiile sale profesionale.

TITLUL 2 DISTANȚA DINTRE CANALELE DE VOCE

AUR.COM.3001 Domeniu de aplicare

Titlul 2 din Anexa nr.1 se aplică numai zborurilor care operează în regim de trafic aerian general în spațiul aerian al Republicii Moldova și în care sunt furnizate servicii de radiocomunicații de voce aer-sol și sol-sol în banda de frecvențe de 117,975-137 MHz.

AUR.COM.3005 Cerințe privind echipamentele de aeronave

- (1) Operatorii de aeronave se asigură că toate echipamentele de comunicații de voce date în exploatare după 17 noiembrie 2013 includ capacitatea de utilizare a ecartului între canale de 8,33 kHz și sunt capabile să se conecteze la canale cu ecart de 25 kHz.
- (2) Exceptările de la obligația de a exploata o aeronavă care trebuie să fie dotată cu echipamente radio capabile să utilizeze un ecart între canale de 8,33 kHz, pentru cazuri cu impact limitat asupra rețelei, care au fost acordate de statele membre al Uniunii Europene și care au fost comunicate Comisiei, se consideră valabile și în Republica Moldova.

Anexa nr.2 SUPRAVEGHERE (Partea SUR)

AUR.SUR.1001 Obiect

Partea SUR stabilește cerințe aplicabile echipamentelor de aeronave și reguli de operare legate de utilizarea spațiului aerian, reglementând cerințele aplicabile în ceea ce privește *serviciile de supraveghere*.

TITLUL 1 SUPRAVEGHEREA DEPENDENTĂ PRIN COOPERARE

AUR.SUR.2001 Domeniu de aplicare

1. Titlul 1 din Anexa nr.2 se aplică numai zborurilor care operează în regim de trafic aerian general în conformitate cu normele de zbor instrumental în spațiul aerian al Republicii Moldova.
2. Prin excepție de la punctul 1, AUR.SUR.2015 se aplică tuturor zborurilor care operează în regim de trafic aerian general.

AUR.SUR.2005 Cerințe privind echipamentele de aeronave

1. Operatorii de aeronave se asigure că:
 - (a) aeronavele sunt echipate cu transpondere radar secundar de supraveghere în stare de funcționare care îndeplinesc următoarele condiții:
 - (i) au capacitate de supraveghere elementară (ELS) la bord în mod S;
 - (ii) au suficientă continuitate pentru a nu prezenta un risc operațional;
 - (b) aeronavele cu o masă maximă certificată la decolare mai mare de 5 700 kg sau cu o capacitate maximă a vitezei reale de croazieră de peste 250 kt, care dețin un certificat individual de navigabilitate eliberat pentru prima dată la 7 iunie 1995 sau după această dată, sunt echipate cu transpondere radar secundar de supraveghere în stare de funcționare care îndeplinesc următoarele condiții:
 - (i) au capacitatea de emisiune (radio) de supraveghere automată dependentă (ADS-B) Extended Squitter (ES) de 1 090 MHz, în plus față de capacitatea menționată la litera (a) punctul (i);
 - (ii) au suficientă continuitate pentru a nu prezenta un risc operațional;
 - (c) aeronavele cu aripă fixă cu o masă maximă certificată la decolare mai mare de 5 700 kg sau cu o capacitate maximă a vitezei reale de croazieră de peste 250 kt, care dețin un certificat individual de navigabilitate eliberat pentru prima dată la 7 iunie 1995 sau după această dată, sunt echipate cu transpondere radar secundar de supraveghere în stare de funcționare care îndeplinesc următoarele condiții:
 - (i) au capacitate de supraveghere sporită (EHS) la bord în mod S, în plus față de capacitatea menționată la litera (a) punctul (i) și la litera (b) punctul (i);
 - (ii) au suficientă continuitate pentru a nu prezenta un risc operațional.

	Echipamentele aeronavelor necesare pentru utilizarea spațiului aerian al Republicii Moldova	AAC
		CT-EAUSA RM
		9

2. Punctul 1 literele (b) și (c) nu se aplică aeronavelor care aparțin uneia dintre următoarele categorii:
 - (a) aeronave operate în vederea întreținerii;
 - (b) aeronave operate pentru a fi exportate;
 - (c) aeronave a căror operare va înceta până la 31 octombrie 2025.

3. Operatorii aeronavelor care dețin un certificat individual de navigabilitate eliberat pentru prima dată înainte de 7 decembrie 2020 respectă dispozițiile de la punctul 1 literele (b) și (c), sub rezerva următoarelor condiții:
 - (a) au instituit, înainte de 7 decembrie 2020, un program de modernizare care demonstrează respectarea dispozițiilor de la punctul 1 literele (b) și (c);
 - (b) aeronavele respective nu au beneficiat de nicio finanțare, acordată pentru a asigura îndeplinirea de către acestea a cerințelor prevăzute la punctul 1 literele (b) și (c).

4. Operatorii de aeronave se asigură că aeronavele echipate în conformitate cu punctele 1, 2 și 3 și care au o masă maximă certificată la decolare mai mare de 5 700 kg sau o capacitate maximă a vitezei reale de croazieră mai mare de 250 kt operează cu diversitate de antene.

AUR.SUR.2010 Transponder nefuncțional

În cazul aeronavelor pentru care capacitatea transponderelor de a îndeplini cerințele stipulate la AUR.SUR.2005 punctul 1 literele (b) și (c) este temporar nefuncțională, operatorii de aeronave au dreptul de a opera aeronavele respective timp de cel mult trei zile consecutive.

AUR.SUR.2015 Adresa OACI de 24 de biți a aeronavei pentru transponder

Operatorii de aeronave se asigură că, la bordul aeronavei pe care o operează, orice transponder în mod S funcționează cu o adresă OACI de 24 de biți a aeronavei care corespunde înmatriculării atribuite de statul în care este înmatriculată aeronava.

AUR.SUR.2020 Proceduri operaționale și pregătire în domeniul supravegherii

Operatorii de aeronave iau măsurile necesare pentru a se asigura că:

- (a) procedurile lor operaționale sunt conforme cu Titlul 1 din Anexa nr.2 și sunt reflectate în manualele lor de operațiuni; și
- (b) personalul care operează echipamente de supraveghere este informat în mod corespunzător cu privire la Titlul 1 din Anexa nr.2 și este pregătit în mod corespunzător pentru funcțiile sale profesionale.

Apendicele nr.1 Excepțiile menționate la AUR.COM.2005 punctul 2 litera (e)

Tip/serie/model de aeronavă	Producător	Cod de identificare OACI
AN-12 toate	Antonov	AN12
AN-124 100	Antonov	A124
IL-76 toate	Ilyushin	IL76
A300 toate	Airbus	A30B A306 A3ST
A310 toate	Airbus	A310
A-319/-320/-321 cu un prim certificat de navigabilitate eliberat între 1 ianuarie 1995 și 5 iulie 1999 inclusiv	Airbus	A319 A320 A321
A340 toate	Airbus	A342 A343 A345 A346
A318-112	Airbus	A318
AVROLINER (RJ-100)	AVRO	RJ1H
AVROLINER (RJ-85)	AVRO	RJ85
BA146-301	British Aerospace	B463
B717-200	Boeing	B712
B737-300	Boeing	B733
B737-400	Boeing	B734
B737-500	Boeing	B735
B747-400	Boeing	B744
B757-200	Boeing	B752
B757-300	Boeing	B753
B767-200	Boeing	B762
B767-300	Boeing	B763
B767-400	Boeing	B764
MD-82	Boeing	MD82
MD-83	Boeing	MD83
MD-11 toate	Boeing	MD11
CL-600-2B19 (CRJ100/200/440)	Bombardier	CRJ1/CRJ2
Dornier 328-100	Dornier	D328
Dornier 328-300	Dornier	J328
Fokker 70	Fokker	F70
Fokker 100	Fokker	F100
Seria King Air (90/100/200/300)	Beechcraft	BE9L BE20 B350
Hercules L-382-G-44K-30	Lockheed	C130
SAAB 2000/SAAB SF2000	SAAB	SB20

	Echipamentele aeronavelor necesare pentru utilizarea spațiului aerian al Republicii Moldova	AAC
		CT-EAUSA RM
		11

Apendicele nr.2 Excepțiile menționate la AUR.COM.2005 punctul 2 litera (f)

Tip/serie/model de aeronavă	Producător	Cod de identificare OACI
A330 seriile 200/300	Airbus	A332/A333
Global Express/5000 BD-700-1A10/1A11	Bombardier	GLEX/GL5T
CL-600-2C10 (CRJ-700)	Bombardier	CRJ7
C525C, CJ4	Cessna	C25C
C560XL (Citation XLS+)	Cessna	C56X
Falcon 2000 toate	Dassault	F2TH
Falcon 900 toate	Dassault	F900
EMB-500 (Phenom 100)	Embraer	E50P
EMB-135BJ (Legacy 600)	Embraer	E35L
EMB-135EJ (Legacy 650)	Embraer	E35L
EMB-145 (135/140/145)	Embraer	E135 E145, E45X
PC-12	Pilatus	PC12